

Asia: VN/547/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi yhdenvertaisuusvaltuutetusta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Onko naisiin kohdistuvan väkivallan raportoijalle mielestänne tarvetta?

Käsitys väkivaltatilanteesta Suomessa on valitettavan usein tarkoituksenmukaisen rajoittunutta, eikä väkivaltaa siksi onnistuta vähentämään. Tämä näkyy myös esitysluonnoksessa, jossa keskitytään naisten kokemaan väkivaltaan. Erityisesti miehet (joihin tutkitusti kohdentuu maassamme useimmiten väkivaltaa), mutta kattavasti myös lapset jätetään todellisen tilannekuvan vastaisesti tarkastelun ulkopuolelle. Tämä ongelmallinen suuntaus olisi tärkeä saada muuttumaan. Yksi varteenotettava mahdollisuus suomalaisen väkivallan vähentämiseksi ja sen osallisten hyvinvoinnin vahvistamiseksi voisi olla riippumattoman ja vaikutusvaltaisen raportoijan tehtävän perustaminen.

Suomessa väkivaltaa kohdistuu eri muodoissaan sekä naisiin, miehiin että lapsiin. Heidän kaikkien tukemiseksi tarvitaan alati päivittyvää tietoa väkivaltailmiöstä. Väkivallan tekijöissä on sekä naisia että miehiä. Myös heidän tukemisekseen kohti väkivallatonta tulevaisuutta tarvitaan alati päivittyvää tietoa väkivaltailmiöstä. Väkivallan eri muotojen sukupuolierityisiä piirteitä ei vielä ole tutkittu kattavasti. Selkein ja kattavin kuva väkivaltatilanteesta syntyy tasa-arvopoliittisesti sitoutumattoman ja siksi ennakoasenteettoman ammatillisen työn kautta. Näin vältetään myös siltä, että problematiikan keskisiä osa-alueita jätettäisi käsittelyn ulkopuolelle. Riippumaton raportoija voisi nostaa kokonaiskuvan kaikkien tietoisuuteen.

Yhdenvertaisuusvaltuutettu on itsenäinen ja riippumaton viranomainen, joka edistää yhdenvertaisuutta ja puuttuu syrjintään. Tästä syystä tämä ei voi toimia vain naisiin kohdistuvan väkivallan raportoijana. Sen sijaan, jos toimenkuvaksi kirjataan suomalaisen väkivallan raportointi, ja raportoinnissa huomioidaan naisiin, miehiin ja lapsiin kohdistuva väkivalta, voisi tehtävä istua hyvin yhdenvertaisuusvaltuutetulle.

Kaiken kaikkiaan, mikäli väkivallasta raportoiminen kirjataan lakiin, ei tehtävä voi rajoittua vain naisiin kohdistuvaan väkivaltaan. Tämä olisi sekä yhdenvertaisuus- että tasa-arvopolitiikan hengen, sekä myös perustuslain vastaista. Suomen perustuslaissa todetaan, että ”ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä eikä ketään saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella”.

Onko teillä huomioita koskien naisiin kohdistuvan väkivallan raportoijan tehtäviä?

Raportoijan tulisi huomioida Suomessa tapahtuva väkivalta kokonaisuudessaan, mukaan lukien naisiin, miehiin ja lapsiin kohdistuva väkivalta. Tämä kattavuus olisi huomioitava myös raportointitehtävissä.

Väkivaltaa kokeneiden kokemuksista ja heidän saamastaan tuesta on tärkeä raportoida. Mutta – kuten Istanbulinkin sopimuksissa esille nostetaan – myös väkivaltaa käyttäneiden kokemuksista ja heille tarjottavasta avusta on tärkeä raportoida. Koostamalla väkivaltakokemusten ja väkivaltatyön vaikutuksia päästään tutkitusti parhaaseen tulokseen väkivallan vähentämisessä ja sen osallisten hyvinvoinnin vahvistamisessa.

Vasta edellä mainittujen puutteiden korjaamisen jälkeen luonnoksessa avattu väkivaltaraportoijan tehtävänkuva on riittävä.

Esityksen mukaan naisiin kohdistuvan väkivallan raportoijana tehtävän hoitamiseksi yhdenvertaisuusvaltuutetulla ei olisi oikeutta saada salassa pidettäviä tietoja. Ovatko esitetyt tiedonsaantioikeudet mielestänne riittäviä?

Jos katsotte, että yhdenvertaisuusvaltuutetulla tulisi olla oikeus saada myös salassa pidettäviä tietoja raportoijan tehtävän hoitamiseksi, mitä tietoja ja miltä viranomaiselta tai muulta taholta yhdenvertaisuusvaltuutetun tulisi mielestänne saada? Entä mihin tarkoitukseen salassa pidettäviä tietoja tarvittaisiin?

Esitetyt tiedonsaantioikeudet ovat riittävät.

Muut huomiot esitysluonnoksesta

-

Timperi Tomi
Miesjärjestöjen keskusliitto MJKL ry